

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Forretningsfører Sparekasseb. Ridder
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Avertissementsprisen er pr. Pettilline
for Inserater paa Forsiden 15 Øre.
Almindelige Annønceer 1. Gang 10 Øre
etterfølgende Gange 5 Øre.

Nr. 111

Fredag den 19. November 1915

3die Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

trykkes i et Antal af mindst 1600 Exempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 50 Øre Kvartalet.

Spydellund

og de fire Aarstider.

Er du Storken gaar og glugger
Efter Peder Okses Pugges,
Viben raaber: Kjivijn, Kjivijn!
Frøen kvækker, grivijn, grivijn!
Inde mellem Rør og Siv
leger Gjedden med sin Viv.
Solen skinner — og ved Stien
hentes Vand af Honning-Bien.
Spydellund, du har Kontakt
med Naturens Undermagt.

Vi sveder og puster den hele Dag,
og Luften er varm og tør!
Vi maa vel en Stund
ned til Spydellund
ved Middag, om ikke før.
Vi cykler og gaar,
til Kanten vi naar,
og hurtigt kaster vi Tøjet:
saa springer vi ud og svømmer
omkring
og pjasker rigtig fornøjel.
Naa, op igen, og tag Klæderne paa,
man ryster sig lidt og fløjler;
i Spydellund man sig tumle maa,
saa Vandet højt det sprøjler.

Nu Jægeren ser man med
Bøssen at gaa,
han har Ællinger derude set
svømmet,
men Anden i Tide har sikret de smaa,
Familien bort nu er rømmet.
Vel er der om Natten tid Andebesøg,
om Dagen kun sjælden de kommer.
Dog engang jeg husker at der kom to
men det var to nordiske Lommer.

Om Pigelli, Spydellund er belagt
med Is overalt, saa blank
og kompakt!
tag Sløvlerne paa og Skøjterne med,
for nu, lille Karen, maa vi afsted.
Vi to løber sammen, jeg holder
min Arm
saa blødt, men sikkert og fast
om din Barm,
vi glider i Zigzag, vi glider i Ring,
vi glider tilbage og tager et Sving,
og saa la'r vi Banen fo, tre
Gange rundt
paa et Sekund!

Spydellund er velkendt som Følge
af sin smukke Beliggenhed ved Bede-
gaard, nogle faa Meter øst for Allinge-
Røume Landevej. Dens Til-
blivelse skyldes Tørveskæring. Aar
1833 blev den for sidste Gang tømt
for Vand og lavet Tørv. Den Del
af Mosen, der afgav Tørvene, ejedes
den Gang af 8., 14., 15. og 20. Slg.
og disse havde hver en mindre Parcel
ved Mosenes Fod til Tørrings-

plads for Tørv. Paa Parcellerne
blev ogsaa skaart Græslov, der var
en attraaet Vare til Bilæggeren.

Nu benyttes Mosen kun som oven-
for er anskueliggjort. Der burde
bygges et Badehus, og meget andet
kunde gøres til dens Forskønnelse.
Den ejer mange Muligheder for at
kunne gøres værdifuld, og ved lidt
Plantning og Anæg kan den gøres
overordentlig smuk.

J. B.

Episoder fra Svenskekrigen for 200 Aar siden.

I sidste Nr. af „Nordbornholms
Ugeblad“ omtalte vi en bornholmisk
Kaperkaptajns Bedrifter under Kam-
pen mod den engelske Overmagt
for 100 Aar siden. Hundrede Aar
længere tilbage i Tiden var Dan-
mark indviklet i Krig med Sverrig,
og skønt den danske Flaade dengang
forstod at holde Svenskerne i
Skak og væsentligt havde Overmagt-
ten til Søs, havde Bornholmerne
dog 1658 i nogenlunde frisk Erin-
dring og frygtede et svensk Land-
gangsforseg. Dette skete dog ikke,
men et Par Begivenheder fortjener
dog at mindes, særlig da det netop
var her paa Nordlandet at disse fandt
Sled.

En smuk Søndagmorgen i Juni
Maaned 1711 kom den danske Fregat
„Falken“ for fulde Sejl omkring
Hammeren og lagde sig i Læ under
Klipperne mellem Allinge og
Sandvig.

Fregattens Fører, den unge Gyn-
telberg, sendte straks en Baad iland
ved Sandvig, for at varsko Artilleri-
sterne ved Skanderne om at holde
sig rede, medens han samtidig søgte
at skaffe sit Skib den fornødne Dæk-
ning ved at varpe det ind i Læ af
Land-Batterierne.

Ved Kongeskæret, mellem Byerne,
udfor det nuværende kommunale
Lystanlæg, fandt han hurtig en gun-
stig Plads, og straks efter kom fire
svenske Orlogsskibe sejlede vester-
fra og gik ganske nær om Ham-
meren under dansk Flag. Men den
snilde og gæve Gyntelberg og Mel-
litsen ved Batterierne lod sig ikke
narre, men hilste dem med det grove
Skyts, hvorpaa de svenske hurtig
strøg det danske Flag og begyndte
at skyde paa Fregatten.

Imidlertid kom ogsaa Allingebo-
erne fra Kirken, og de brugte deres
Kanoner, hvis Antal ikke var mere
end tre, med saa stor Virkning paa
de svenske Skibe, at disse bleve
mere eller mindre ramponerede. Da
et af de største af Fjendens Skibe
tillige ved et veirettet Skud mistede
Roret og begyndte at drive af, op-
gav Svenskerne Kampen og sejlede
bort i østlig Retning.

Den danske Fregat var uskadet og
lagde sig efter den lille raske Ba-
talje til Ankers i Sandvigbugten.

I Sænebugten var dengang en

mindre Havn, hvis Moler bestod af
raa tilhugne Træstammer, sammen-
boltede med tykke Trænegler af Eg
og Ene. Denne Havn, der senere
forfaldt og sandede til, blev afdæk-
ket, da den nuværende Sænehavn
for cirka 25 Aar siden blev anlagt.

Den søgtes af og til under den
11-aarige nordiske Krig af mindre-
tylbigaaende danske Orlogsmænd.
Den bekendte danske Søhelt Tor-
denskjold, der ofte pløjede Østersøen
omkring Bornholm og flere
Gange søgte Havnen paa Christi-
stiansø, laa ogsaa engang med en
mindre Gallot i Sæne, men da en
større svensk Flotille viste sig, turde
han ikke, trods alt sit forovne Mod,
optage Kampen, men maatte, meget
mod sin Vilje, kaste los og stikke
til Søs.

Den 20. August 1716 kom atten
danske, tootygve engelske og femten
russiske Orlogsskibe, ledsagede
af en stor Handelsflaade, for fulde
Sejl op imod Øen og gik til Anker
udenfor Allinge. Det maa have væ-
ret et stort og imponerende Syn,
der vakte den største Opmærksom-
hed blandt Øens Befolkning. Langt
oppe i Landet kunde man se den
ualmindelig store Flaade nærme sig,
saa der kan næppe være Tvivl om,
at man følte sig greben af Frygt
for, at det muligvis var Fjender.

Frygten var dog denne Gang ube-
grundet; Dannebrog vejede i Toppen
af de forreste Orlogsskibe, og til
Bornholmernes store Forundring
rygtedes det snart, at den mægtige
russiske Zar, Peter den Store, var
ombord.

Allerede samme Dag kom han
iland, og lod Dagen efter 400 syge
Russere bringe iland. Til disse blev
der oplaaet Telte i en Løkke syd
for Allinge, hvor der var frisk, rin-
dende Vand. Her opholdt det syge
Mandskab sig et Par Ugers Tid,
men blev derefter flyttet til Sandvig,
hvor Teltene atter rejstes. Efter
nogen Tids Forløb kom russiske
Skibe og afhentede dem.

Zaren opholdt sig et Par Dage
i Sandvig og besaa under dette Op-
hold Hammershus, som dog næppe
har gjort noget imponerende Ind-
tryk paa ham, da den gamle Borg
allerede dengang var meget for-
falden.

Hestene i Krigen.

De, som for nogle Aar siden ved
Automobilportens Opkomst mente,
et der ikke mere vilde blive Brug
for Heste i Verden, tog storlig
fej; — de regnede ikke med Krigen.

Og ihvorvel Krigen ikke lader
haant om Automobilkraften, men paa
alle Omraader søger at udnytte den
i Felten, saa er og bliver der dog
Plads og Brug for Hesten i Krigens
Tjeneste, for det første, fordi Kava-
leri, c. Hestfolk, saa længe det ud-
gør et Led af den mobile Hær, ikke
saa godt kan lade sig befordre

pr. Autobus uden at gøre sig latter-
ligt, for det andet fordi Artilleriet
til Befordring af det svære Skyts
aldrig vil kunne undvære Hestekraft.
Der er jo Terræner saa ujævne som
f. Eks. i den nuværende Krig Ar-
gonnernes og Vogesernes Bjærg-
skrænter, hvor al Transport pr. Av-
tomobil af sig selv bortfalder.

Havde Tyskerne ikke ved Krigens
Udbrud befordret de sværeste Felt-
kanoner — hver forspændt med 16
a 30 Heste — ind gennem Belgiens
Bjergpasser, vilde hverken Liège el-
ler Antwerpen været faldet.

Under normale Forhold opdrætter
Frankrig selv tilstrækkeligt mange
Heste til Hærens Forbrug. Remonte-
Kommissionen skaffer uden Vanske-
lighed det tunge Kavaleri (Kyradsere-
ne) Heste fra Normandiet — af
den solide dansk-normanniske Race,
— det lettere Kavaleri (Dragonerne
og Husarerne) de ikke slet saa svært
byggede Heste fra Vendé, Auvergne
og Pyrenæerne.

Særlig efterspurgt er en Hesterace
fra Tarbes, der ædel som selve den
bourbonske Kongeslægts nedstammer
fra Navarra og med en lettere Kryds-
ning af Araberen forener adskillige
af Araberens Fortrin med Bjærghe-
stens Udholdenhed og lykkelige Evne
til at taale et koldt og ublidt Vejr-
lig.

Artilleriet foretrækker mindre, mere
lavstammede Heste af stærkere Ka-
liber og tager dem helst fra Bretagne,
hvor man fremdeles opdrætter He-
ste af gammel keltisk Race, — He-
ste, der ogsaa har orientalsk Blod
i Aarerne, hvis man da tør tro, hvad
der fortælles der paa Egnen, at
denne Race for 400 Aar siden blev
opskædet med Heste fra Berberiet,
undslupne fra den store spanske Ar-
madas Skibsbrud paa Bretagnes Ky-
ster i 1558.

Disse Heste har i denne Krig med
Relte tillunget sig alles Beundring.
Med 6 i et Forspand trækker de en
Kanon, der vejer ca. 6000 Pd. 7 a
8 Mil ad Gangen uden at bede. —
De kender ikke til Træthed, ta-
ger i Løb de stejleste Stigninger,
behøver kun eet Foder pr. Dag og
kan — om det skulde være — gaa
— gaa 48 Timer uden at se Mad
eller Drikke. Og dog kendes det
ikke, at de er paa Smalkost; selv
efter et halvt Aars Strabadser og Af-
savn er de lige godt i Stand, —
kan end ikke siges at være afmag-
rede.

Hvis det ikke er muligt for Artilleriet
at opdrive denne Hesterace, benytter
det gerne Muldyr, og i Belgien
trækkes Mitrailøserne af Hunde.

Da der imidlertid falder et Utal
af Heste (det skal efter Saaredes Vid-
nesbyrd væsentligt bidrage til at øge
Valpladsernes Rædsel og Uhygge
at høre de anskudte Heste slønne
i Dødskrampe; ingen har jo Tid til
at slaa dem ned; da Tyskerne straks
ved Krigens Begyndelse under In-
vasionen i Nordfrankrig bemægtigede
sig en stor Del Heste, som straks
ekspederedes til Tyskland, har man
i Frankrig ladet indforskrive et be-

tydeligt Antal af kanadiske og argen-
tinske Heste, som (900 ad Gangen)
overførtes pr. Damper til Brest eller
Bordeaux og lykkeligt undgik den
tyske Fribytter „Kronprinz Wil-
helm.“

Men for yderligere at skaffe He-
ste til Fronten, har man iøvrigt fra
første Færd truffet omfattende For-
anstaltninger. Man har rekvireret
alle private Ride- og Køreheste, man
har tømt alle Stutterier og Tattersale,
ja, endog alle Cirkusstalde; — saa
længe Krigen varer, vil der, som rime-
ligt er, ikke blive Tale om Vædde-
løb eller Cirkusgøgl der i Landet.

Disse dresserede Fuldblodsheste
kan just i Felten komme til stor
Nytte.

Er der ikke mangan en Stafet af
dem, der bringe hemmelige Ordre
fra Fronten til Generalkommandoen,
som, hvis han slipper uskadt fra sin
farlige Mission, væsentligt kan takke
sin raske Hest derfor?

Raable ikke Kong Richard 3., da
han laa saaret paa Valpladsen: „En
Hest! En Hest! — Et Kongerige
for en Hest!“ — Og skyldte ikke
Dronning Luise af Prejsen, som i
Kyrads-Uniform havde overværet
Slaget ved Jena, en vælig Ganger
sin vidunderlige Frelse, idet det lyk-
kedes hende at undkomme ved Flugt
og saaledes undgik som Fange at
falde i Napoleons Hænder? —

Beleggende er i saa Henseende,
at det første Tyskerne foretog sig,
da nogle For-Patroljer i Fjor Efter-
aar indtraf til Chantilly var, at af-
søge Slotsstaldene, hvor Frankrigs
berømteste Væddeløbsheste har hver
sin Baas med Navnebræt, Stamtavle
og Angivelse af alle indvundne Præ-
mier. Der er her tømt adskillige
Spande af Champagne paa Aarets
store Derby-Dage; — Racehesten
skal jo, som en anden forkalet Ar-
tist, have Champagne, før den op-
træder.

Regeringen havde imidlertid straks
ved Krigens Udbrud beordret alle de
vælige Præmiedyr sendte op til Ho-
vedkvarteret. Tilbage stod kun nogle
udrangerede Krikker, som man havde
efterladt i de tomme Baase.

En tysk Ublan-Officer, der var an-
kommen i Spidsen for en Patrojlje,
trængte ind i Stalden og løb fra
Baas til Baas, idet han ivrigt stude-
rede Overskrifterne. Endelig syntes
han at have truffet sit Valg. Han
stansede ved „Sardanapal“, en af de
sidste Sæsoners berømteste Favorit-
ter. Og i den Tro, at det var Ra-
cedyret, der stod, løste han den gan-
ske middelmaadige, uslidte Hest og
befalede Staldmesteren at opsadde
den. Staldpersonalet, der var færdig
at kvæles af Latter, havde ondt
ved at holde gode Miner til slet
Spil. Den tyske Officer svang sig
i Sadelen og red ned ad Gaden
strunk og stolt over sin Prise — li-
det anende, at han i Stedet for den
ædle Sardanapal havde faaet en slem
Rosinante.

Der gøres nu ogsaa Forsøg paa
at redde en Del lettere saarede He-
ste. Der er af Selskabet „Det blaa

Kors* i det Øjemed oprettet en Serie af specielle Ambulancer (12 i Tallet), hvor syge og saarede Heste kan faa den fornødne Pleje. Til hver af disse Ambulancer hører store, vidtstrakte og fredede Græsgange, hvor Hestene under deres Rekonvalescens kan røres og trænes, inden de paany sendes til Fronten.

For Tiden tæller „Det blaa Kors“ i Frankrig ca. 3000 Heste-Patienter.

Hohenzollern i 500 Aar.

Fra et Vildnis til Mangemillionby.

Fra Røverborgen til Verdens største Vaabenmagt.

Det Aar, da Kirkemødet i Konstans dømte Johan Huss til Baalet, skænkede Kejser Sigismund Grænselandet Brandenburg til sin gode Ven Frederik af Hohenzollern, daværende Borggreve af Nürnberg, og den 21. Oktober 1415 tiltraadte Frederik Regeringen over den store Sandslette omkring det nuværende Berlin. Hvor Berlin nu er, var der tre Landsbyer, som levede af Fiskeri. Den nye Hersker var i Besiddelse af mere Dygtighed end Rigdom. Han optoges næsten udelukkende af Tvistigheder med Egnens Adelsmænd, og hvis han fik fat paa dem, saa hængte han dem, siges der.

Selv paa Luthers Tid var dette Land betragtet som en Udkant af Verden. Luther skrev til en Præst, som han kendte i Brandenburg, at han, som var saa dygtig, „ikke maatte fortsætte med at leve ved Verdens Ende“. Ved Ægteskab erhvervede Hohenzollerslægten Rettigheder til Østpreussen, og i 1618 blev denne en suveræn Stat. Endnu paa denne Tid havde Berlin kun 8000 Indbyggere. Hohenzollerne var imidlertid kraftige og initialivrige Folk, og ved deres gode Forbindelser med de tysk-romerske Kejsere lykkedes det en Hohenzoller at faa Kongetitlen, og den første Kroning fandt Sted i Königsberg, Østpreussens Hovedstad, i 1701.

Det blev imidlertid Frederik Wilhelm I, som lagde den egentlige Grundvold til et stærkt Preussen. Sparsomhed var hans største Dyd, hans største Fornøjelse var Tobakspiben og Ølkruset. Med Berlins Damer laa han i ualladelig Fejde, da han mente, at deres Toilette-luksus ruinerede Preussen. Bønderne og Haandværkerne skaffede ham alle mulige Lettelser. Han indførte en fast Organisation i Hæren og lod alle Officerer i det mindste avancere til Kaptejner.

Hans Søn, Frederik II, erobrede Schlesien, men han døde som en ensom Mand. Efter hans Død drog Napoleon som et Uvejr over Tyskland. Men det skyldes dog først og fremmest Preussen, at Tyskland om sider rejste sig og kastede Napoleons Aag af. Den preussiske Stormagt genoprettedes. Hohenzoller-Dynastiet havde nu vokset sig sammen med den preussiske Stat og dens Storhed.

I flere Aar havde Habsburgerne indehaft Tysklands Kejserkrone. Men de fik den ikke tilbage i 1813. Enhedstanken var dog levende i Tyskland. Spørgsmaalet var kun, om man skulde vælge Habsburg eller Hohenzollern. I 1871 blev Valget truffet. Af det fattige Brandenburg var Preussen opstaaet, af det afsides liggende Preussen var Tyskland kommet. Og den Forskel, som fremdeles har bestaaet mellem Nord- og Sydtykland, har Krigen fjernet.

Tyskland er blevet et fast, harmonisk Hele, og Hohenzollernes Stjerne har aldrig staaet saa højt som nu paa 500 Aars Dagen efter den første Hohenzollers Ankomst til Sandsletterne ved Spree.

En anden Ejendommelighed har Krigen medført. I Kamp mod Huset Habsburg grundedes det nye Tyskland. Med hele deres Vaabenmagt staa nu de to rivaliserede Huse sammen.

I de 500 Aar er Berlin fra en lille Landsby blevet til en af Verdens største Byer med ca. 4 Millioner Mennesker, og maaske den, naar Freden slutter, bliver Verdens Centrum.

Eksemplets Magt.

Eksemplet er en af de dygtigste Læremestre, der gives, skønt det taler uden Ord.

Alle Mennesker er fortrinsvis tilbøjelige til at lære gennem Øjet, og alt, hvad man kan se for sine Øjne, gør et langt dybere Indtryk, end hvad som helst man læser eller hører om. Det gælder her især den første Ungdom, da Øjet er Kundskabens Hovedadgangsvej. Alt, hvad Børn ser, prøver de ganske ubevidst at efterligne. Derfor har Hjemmets Paavirkning en saa overordentlig stor Betydning i Opdragelsen, og hvor megen Gavn der end gøres i Skolerne, maa dog de Eksempler, vi har for Øje i vor Hjem, altid faa en langt større Indflydelse paa Dannelsen af de vordende Mænds og Kvinders Karakter. Hjemmet er Samfundets Kærne, Cellen i Folketarakterens Bygning; det er den Kilde, hvad enten nu denne er ren eller plumret, hvorfra de Vaner, Sæder og Grundsætninger udspringer, der behersker baade Samfundet og den enkelte Liv. Folkets Vugge staa i Ammestuen, og selve den offentlige Mening er for største Delen et Barn af Hjemmet, ligesom den bedste Menneskekærlighed næres ved dets Arneild. Fra dette lille Midtpunkt udgaar de Følelser, som siden kan spænde over et større og større Omfang, indtil de tilsidt rummer den hele Menneskelighed. Thi skønt sand Menneskekærlighed, ligesom Barmhjertighed, begynder i Hjemmet, er det tilvisse ikke dens Bestemmelse at ende der.

Tyske Krigsdigte.

(Oversat af Chr. Jørgensen.)

—o— Emden.

Vi styrkes, rankes under Sorg og Nød
Der fyres en Salut — Kanoners Skud
bær Budskab over Verdenshavet ud
om „Emden“'s sidste Fart og stolte Død.
— Vi styrkes, rankes under Sorg og Nød.

Omstraalet var det Skib af Sagaglans.
Det Konge var paa Havet stolt og frit,
og fra dets Master vajede, sort og hvidt,
et helligt Banner højt-vort Fædrelands.
— Omstraalet var det Skib af Sagaglans.

Af Hjerter elsket, frygtet og forhadet,
det drog fra Sejlr til Sejlr. Hvorhen det kom
fløj Ry af dets Bedrifter Verden om,
og Tyskland jublet, Fjenden blegnet brat.
— Et Skib som faa, saa elsket og forhadet.

Nu drøner dumpt Kanoner til Salut;
thi „Emden“ faldt, af Fjender ødelagt,
besejret af tifoldig Overmagt.
Nu er dens kongelige Saga slut.
Lydt dunderer nu Kanoner til Salut.

Karl Esche.

Nu gaar saa mange Fødder!

Nu gaar saa mange Fødder
den samme støtte Gang.
Paa mange, mange Stier
hvert Skridt, hvert Fodtrin tier,
hvor deres Fodtrin klang.

Nu gaar de mange Fødder
de samme nye Fjed.
Den, der gik ensomt, bøjet,
gaar nu med lid i Øjet
den store Vandring med.

Nu træder mange Fødder
ad dunkle Veje ind
i mørke, tyste Haver.
Der staa en bøjet Graver
— Laurbær og Rosmarin . . .

Karl L. Mayer.

Efter Slaget

De polske Slag har vi vundet,
men Blodet i Skoen er rødt,
og hen ad den vidtstrakte Jord
ligger der Mænd og flegle Dreng;
man graver i Nat deres sidste Senge
uden Sang eller mange Ord.

Vi har stormet Batterier og Skanser,
selv den blodige Flod os ej standser!
den har nu forlængst vi ibag.
Stille ligger det hele slængt hen:
Levende, Døde, Fjende og Ven,
Kanoner, Vogne og Vrag.

Vi behøver ej Lys i Midnattens Time;
brændende Landsbyers brandrøde Stime
kaster sit magiske Skær. —
Men hør: i det Fjærne
en Sang bliver sunget,
og alle fra Lejet begejstret er sprunget
og synger hver Mand:
Det Land, det Land
har vi vundet og slipper ej mer!

Penges Værd.

Den Maade, hvorpaa et Menneske omgaaes Penge, erhverver dem, forvarer dem og giver ud er maaske et af de bedste Kendemærker for hans Livsvisdom. Lige saa lidt som Erhvervelsen af Penge skal være et Hovedformaal i Menneskelivet, lige saa lidt bør man se ned derpaa med Ringeagt, da Penge i høj Grad er Betingelse for Udortes Velvære, noget, ethvert Menneske har Ret til at søge at naa ved alle hederlige Midler. Penge sikrer os den Uafhængighed af ydre Forhold, som er nødvendig for at udvikle de højere Sider af vor Natur, og nogle af Menneskenaturens ædleste Egenskaber er nøje knyttet til den rette Brug af Penge, saasom Ædelmodighed, Gavnighed, Hjælpsomhed og Opofrelse, endvidere de praktiske Dyder, som vi kalder Sparsommelighed og Forsynlighed.

Selve den Anstrengelse, som der udkræves for at samle sig Velstand her i Livet, har i sig selv en opdragende Betydning; thi den udvikler et Menneskes Selvgættelse, skærper hans Virkelighedsans og øver ham i Taalmodighed, Udholdenhed og andre lignende Dyder.

Orden i stort og smaat.

I mange Husholdninger, hvor der i alle Ting hersker udmærket Orden, lader man dog alle Slags Pulvere, Vædsker og Kemikalier staa imellem hverandre, og derved er der tit sket skæbnsvangre Fejlagelser. Netop hvor Talen er om Medikamenter og Apothekersager, maa det indtrængende tilraades nøje at betegne, hvad hver enkelt Del er, ligesom man bør opbevare dem sorteret. Ligeledes bør man gøre sig til Regget aldrig at gemme noget i Poser eller Kræmmerhuse i længere Tid, da Papiret giver Luften Adgang og tiltrækker Fugtighed, hvorved Indholdets Værdi forringes. Tomme Liebigskrukker, smaa Blikkasser og lignende kan tjene som Beholdningernes Opbevaringssteder, men enhver af de Krukker og Daaser, som man benytter i dette Øjemed, bør, forinden de tages i Brug, forsynes med en lille Etikette, som tydeligt angiver Indholdet; man kan købe saadanne Etiketter færdige og gummierede lige til at klistre paa, og de koster kun en ren Bagatel. Man bør aldrig stille Medicin og Medikamenter i Køkkenskabet, Spisekammeret eller Krydderikabet, men i et særligt lille Skab, som man godt selv kan lave sig af en eller anden Trækasse, hvori der indsættes et Bræt som Hyld. Kassen bliver bejstet ind og udvendigt, beslaaet med Pynatesom og forsynet med to smaa Øskener, hvori den kan hænges. Helst bør man sørge for at faa en Kasse med Laag, der kan erstatte en Dør, men mangler Laaget, kan man i Ste-

det for Døren forsyne Skabet med et lille Forlæng af Kølert Silke, Organdy eller Moll.

Allinge-Sandvig Sygekasse

afholdt i Tirsdags sinbeholdte Generalforsamling paa Forsamlingshuset, hvor 2den Behandling af den ny Mønstervedtægt var paa Dagsordenen. Denne vetoges uforandret af den faatallige Forsamling.

En snarraadig Bestyrelse.

Vi kender alle det Mangel paa Interesse angaaende Digtelse i Generalforsamlinger, som Medlemmer af vore anerkendte Sygekasser udviser. Mændene ser ny meget lidt til, og Kvinderne brug aldrig deres Møde- og Stemmet.

I Kasser med nog Hundrede Medlemmer møder oft 6—10 Medlemmer til Generalforsamlinger, og i Kasser med Tusinde af Medlemmer møder som Regel 3—100 Medlemmer. Og saadan a lille Klaf bestemmer saa det he skønt den paa ingen Maade kan ere Udtryk for, hvad alle Medlemr ønsker.

Imidlertid var der ilge „Sygekassetidene“ en Kasse som skulde have stor Deltagelse foroverhovedet at faa Vedtægten ændre og da flere Møder var afholdt un Resultat, fandt den vittige og arte Bestyrelse paa at sætte fænde Punkt paa den averterede Djorden:

„Kassen de Test“

Det hjalp. Alle Memmer kom, hvad man aldrig havset før.

Da det famøse Put kom for, stod Formanden op, og en Kasse med Cigarer frem opdedte, at det var dennes Indho der skulde deles.

Bestyrelsen blev selvgelig skældt frygteligt ud, men Vægten blev ændret, og Medlemme trostede sig med, at Cigarerrikke var „3 til 17“.

En Indsendt

bebrejder os, at vi il havde meddelt noget om det Fdrag, der i Søndags blev afholdt Foredragsforeningen; han var e den eneste, der havde ærgreig over af den Grund at være et glip af at høre Forstander N Jensens udmærkede Foredrag

Vi skal hertil oply at Fejlen ikke ligger paa vor S. Vi havde denne Gang ikke noget nogen som helst Meddelelse Foredragsforeningen angaaendette Foredrag.

Grunden dertil ken vi ikke.

Selskabelig Foreg

Aftenunderholdning i Figs havde vundet stor Tilslutning det engagerede Teaterselskab lode fortrinligt, og de mangorsomme Repliker udøvede en dig Virkning paa Publikum's Lunskler. Porhaabentlig ser vi dæke Teaterselskab igen en aGang.

Sygehusvejen

er for Tiden, paa deneking, der er laget under Arbejgn eneste bundløs Ælte, hvorikillige Vogne kører uhjælpeligt. Da Strækningen fra Teinveje Amsvejen endnu ikke er passer det en stor Gene for alle de e, der kommer fra Teinvejen oal ind til Byen.

Ethvert Arbejde — sin ing.

En Præst paa Grenaaegnulde for nogen Tid tilbage tilnaa, fortæller „Djursland“. En Mand, der ogsaa skulde til Byen, gte Præsten, om han maatte køed ham, og det var der ikke i Vejen for. Præsten, der erk Mand, svarede Ja til Husns Anmodning, men bad ham at holde Tømmen. Turen gik den skulde. Men Dagen ette.

tog Præsten en Regning fra Husmanden: „Karl for Præsten . . . 2 Kr.“ Præsten blev saa overrasket over Mandens Forretningssans, at han fuldstændig tabte Mælet — og betalte de to Kroner.

Den belgiske Konge

skal være den af de nulevende Monarker, som drikker mest Kaffe. Efter hvert eneste Maaltid faar han serveret Kaffe, ligeledes drikker han Kaffe før Frokost og efter Aftensmaaltidet. Selv under det nuværende Feltlivs Strabadser maa den belgiske Konge have sin Kaffe serveret til alle Dagens Tider, fortæller et engelsk Blad.

Fransk Rekord i Bombekastning.

De franske Soldater har opnaaet en fabelagtig Færdighed i at kaste Haandgranater, en Sport, som har overordentlig stor Betydning i den moderne Skyttegravskrig. Den gamle Rekord var sat af en Infanterist, som kastede sine Bomber 121 Fod. Den nye Rekord, som attesteres af Officerer i vedkommende Troppedeeling, er 148 Fod, og det var ikke blot af en enkelt Mand, men en hel Gruppe af Bombekastere af 17. Jægerbatalion, som slog den gamle Rekord.

Daarliger Befolkning efter Krigen?

Udenlandske Videnskabsmænd hævder, at de krisførende Lande efter Krigen vil faa en daarliger Befolkning. De kræftigste og stærkeste Mænd er faldne eller lemlestede under Krigen, og det er den mindst kraftige Befolkning, som bliver tilbage og skal fortsætte Forplantningen. Det anføres, at efter Napoleonskrigene gik Gennemsnitshøjden paa Mænd i Frankrig ned med 5 cm. — Franskmandene blev som Folge af de store Krige et daarliger og mindre stærkt bygget Folkelag. Først i de senere Aar har Franskmandene naaet tilbage til den Gennemsnitshøjde, som var før Napoleonskrigene.

Han fik Mælet igen under et Mareridt.

En engelsk Sergent havde mistet Taleevnen under en af de voldsomme Kampe i Nordfrankrig. Han blev indlagt paa et Hospital i Devon, og forleden Dag spadserede han en lille Tur langs de bratte Fjeldskrænter i Nærheden af Hospitalet. Natten efter drømte han, at han faldt ned i den svinlende Afgrund. Han vaagnede med et Skrig, og da Sygeplejersken kom hen til ham for at se, hvad der var i Vejen, kunde han til sin Glæde tale igen. Det var Skrækken, som havde kuret ham.

I et tysk Teaterprogram

meddeles: „I det Uvejr, som finder Sted i 3. Akt maa Lyne udelades paa Grund af den Mangel paa Kemikalier, som Krigen har fremkaldt. Som Erstatning vil Tordenbragene blive forstærkede i en anselig Grad. Direktionen.

Højmodigt Afslag.

En Rigmand ejede en Del Huse og havde lejet et af dem ud til sin Døgeugt af en Søn. I adskillige Aar havde Faderen ikke modtaget en Øre i Husleje for Huset, og da han ikke vilde anvende voldsomme Midler, gik han en Dag til Sønnen og sagde:

— Ser du, Jens, det er øjensynligt ganske haablos at forsøge at faa dig til at betale din Leje, saa nu har jeg besluttet at forære dig Huset.

— Tak, sagde Sønnen, men jeg vil ikke have det.

— Maa jeg spørge, hvorfor? udbrød den forbavsede Fader.

Og den skamløse Søn svarede: — Fordi jeg saa skal betale Skatter og Afgifter af det.

Offentligt Foredrag i Allinge.

I Anledning af „Allinge-Sandvig Sygekasse“s 50 Aars Bestaaen har By- og Herredsf. Borgen, Hasle, velvilligst lovet at holde et offentligt Foredrag paa Forsamlingshuset „Hammershus“ Tirsdag den 23. November Kl. 7 $\frac{1}{2}$.
Emne: Sygdom og Lovgivning.
Alle indbydes.
Udvalget.

Ølsker Sogns Sygekasse.

Ekstraordinær Generalforsamling afholdes i Ølsker Forsamlingshus Lørdagen d. 27. November Efterm. Kl. 3. Dagsorden 2den Behandling af de nye Vedtægter.
Bestyrelsen.

En Gedebuk

staar til Afbenyttelse a 1 Kr. hos L. Kjær, ved Kjællergaard, Rulsker.

Ønsker De

smukke og moderne Fotografier, da henvend Dem i Ateliet ved Havnen. Endnu ingen Prisforandr. Billeder indrammes.
Andr. Ipsen.
Ateliet ved Havnen.

Barber- og Frisørforretningen

er aaben hver Lørdag fra 8 Morgen til 10 Aften.
Hver Søndag i Allinge 8—10 Fm. — i Sandvig fra 10,15—12 Md.
S. Bang

Cigarer,

tørre og vellagrede i hele, halve og kvart Kasser.
Smaa Cigarer
i Kasser med 10—25—100 Stykker.
Prima Cigaretter til alle Priser.
Røgtobak, fin og grovskaaren.
Alltid et velassorteret Udvalg.
J. B. Larsen.

En enligstillet Dame,

der vil være behjælpelig ved Hus-holdningen paa en Gaard paa Nordlandets, søges snarest. Billet mkt. „A 77“ med Oplysninger ang. tidl. Stilling bedes indlagt paa Bladets Kontor.

Leverpostej

i Daaser fra I. D. Beauvais er allet paa Lager til sædvanl. Prts.

I. B. Larsen.

Sad Dem fotografere nu!

Ateliet er aabent Søndage 10—3.
Fotograf Alfred Kjoller.

En sort, stio Hat

er borttaget eller forbyttet paa Christensens Sal ved Teaterforestillingen i Fredags. Hatten, der i Svederemmen var mærket „A. P.“ og letkendelig, bedes tilbageleveret Alfr. Pløger, Kokkeløkke, eller paa Bladets Kontor.

Vindruer,

fineste Kvalitet, ere hjemkomne.
J. B. Larsen.

Jord til Salgs.

Begge mine Jordlodder i Kjæret og paa Ledhøj et til Salgs paa gode Vilkaar. Areal ca. 7 Tdr. Ld. Henvendelse til Ejeren Stenværksejer Wiberg eller E. Bohn.

De rigtig gode
Yorkshire Dampkul
til Damptræskværkerne ere nu paa Lager og sælges renharpede.
Nordlandets Handelshus.

En 16-17aars Dreng søges til Pasning af Kreaturer paa Offergaard i Rø

Nyt isl. Lammekød

fra Andelsslakterierne paa Island — stemplet og af ekstra Kvalitet.

Fineste afnakket Bildals Klipfisk 2—4 Pd. pr. Stk.

Ekstra gode

norske Spegesild i Tønder og Fjerdinge.

20 Fjerdinge rigtig gode

Bornholmske Spegesild

udbydes til Salg. Priserne ere pr. Kontant billigst.

Nordlandets Handelshus.

Søger De en Pige, en Karl eller en Dreng, eller mangle De en Svend eller Læring, en Fodermester eller anden Medhjælp, bør De snarest avertere i Nord-Bornholms Ugeblad, der hver Fredag bringes direkte ind i 1700 Hjem og læses af saa godt som hvert eneste Tyende. En Annonce her i Bladet vil derfor saa godt som altid bringe et tilfredsstillende Resultat.

Bestil Deres Regninger, Meddelelser, Konvolutter og Brevpapir i Allinge Bogtrykkeri. Hurtig Levering. Billigste Priser. Ring op Telefon 74.

By- og Herredsfuldmægtig Johannes Koføed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Form. og i Klemensker Kro hver Fredag fra 2—5 Eftm.

Islandsk Lammekød

Prima slagterbehandlet dyrlægekontrolleret Dilkekød er hjemkommet. 80 Øre for For- og Mellemstykker og 85 Øre for Baglaar.

I. B. Larsen.

Evang. luth. Missionsforening

afholder om Gud vil Missionsmøde i RUTSKER Missionshus Søndag den 21. ds. Mødet begynder Kl. 2. Alle indbydes venligst.

Til Salg eller Leje.

Den Maler L. Christensen tidligere tilhørende velbeliggende Ejendom i Sandvig indrettet med Butik og Beboelse, Assurance 5100 Kr. — er meget billig til Salg eller eventuelt til Leje ved Henvendelse til Politibetjent L. Andersen eller Sagfører Fr. Pihl.

Wagte Schweitzer-Dansk Schweitzer-Wagte Rochefort-Dansk Steppesoft-Dansk Gidammerost-Dansk Gaudasoft-Dansk Gauda med Rommen-Gammel Havn Sødmeisost-Mejeriost, lig hollænsk-Dansk Mjøløst 50 Dre pr. $\frac{1}{2}$ kg. Nye Klosteroste.

Uaglet Ostepriserne er steget meget, ere mine Priser meget moderate.

J. B. Larsen

Vi har faaet en stor Sending **Kartoffel- og Roeraspere**

til Priser fra 9 til 12 $\frac{1}{2}$ Kr. Raspeplader til Erstatning i alle Størrelser.

Nordlandets Handelshus.

Al Slags Uldtrikotage kan endnu købes til rimelige Priser i Nordlandets Handelshus.

Kakkelovne og Komfurer

fra

Bornholms Maskinfabrik, Rønne.

anbefales til Fabrikens Priser. Rabat for Kontant.

Endvidere anbefales **Kakkelovnsrør, Riste og Komfurringe** samt **Hdfast Ler og Sten.**

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Kunstgødning til Foraaret 1916!

Vi vil søge at faa Gødningspartierne hjem i Efteraaret og beder derfor om Bestillinger snarest muligt.

Prisen bliver ikke højere end som den bliver solgt til i Foraaret.

Nordlandets Handelshus.

Vor bekendte fine Kaffe

samt The, Chokolade og Cacao

anbefales det ærede Publikum.

N.B. Chokolade og Cacao til gamle Priser.

Kaffe, altid friskbrændt og nymalet.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

SENGE-Udstyr
Bolster, Nankin, Duun Satin føres kun i gode garanterede Varer.
Fjer og Halvdun i rene, damprensede Kvaliteter til forskellige Priser.
Dyner syes og fyldes gratis.

Lagenlærred i Hør, Blaar og Twist

saavel i grovere som finere Kvaliteter.

Færdigt Sengeudstyr leveres med kort Varsel.

Et Parti Vattæpper extra billigst.

En Del Uldtæpper haves endnu til gammel Pris.

Nordlandets Handelshus.

Leverandør til Lotterierne.

Vi anbefaler til bill. Dagspris

Majsskraa - Blandskraa

stor og smaa Majs - Soyakager og Soyaskraa

Bomuldsfrøkager - Hvedeklid og Hvedeklidmelasse

Glutenfoder og Hvedestrømel.

NB. Gode sunde Sædvarer tages i Bytte.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Skindhandsker (med Garanti)

altid billigst i

Nordlandets Handelshus.

Et Parti Fodtøj

sælges langt under Værdien

Nordlandets Handelshus.

Afrevet Brændelyng

kan faas a 5 Kr. Læsset.

V Sorensen, Borre.

Et Hus

er til Leje hos Maler Nielsen, Allinge.

Dansk Kunsthonning.

Sund og nærende.

50 Øre pr. $\frac{1}{2}$ kg. i løs Vægt.

J. B. Larsen.

MØBLER

repareres og poleres godt og billigst.

J. Sonne.

Søndergade, Allinge.

Toget afgaar

Søgnedage:

Sandvig-Rønne.

Fra Sandvig	7 ⁰⁰	10 ¹⁵	3 ¹⁰	7 ⁵⁵
Allinge	7 ⁰⁸	10 ²³	3 ²⁰	8 ⁰⁵
Tein	7 ¹⁰	10 ²⁵	3 ²⁵	8 ¹⁵
Rø	7 ³⁰	10 ⁴⁴	3 ⁴⁰	8 ³⁰
Klemensker	7 ³⁸	11 ¹⁷	4 ¹⁰	8 ³⁸
Nyker	8 ¹⁰	11 ³¹	4 ²⁶	9 ⁰⁸
Til Rønne	8 ³⁰	11 ⁵⁵	4 ⁴⁷	9 ³⁰

Rønne-Sandvig

Fra Rønne	7 ¹⁸	10 ³⁰	3 ³⁰	8 ¹⁵
Nyker	7 ³⁸	10 ⁵¹	3 ⁵¹	8 ³⁵
Klemensker	7 ⁵⁵	11 ¹⁶	4 ¹¹	8 ⁵²
Rø	8 ¹⁴	11 ³⁷	4 ³²	9 ¹¹
Tein	8 ³⁰	11 ⁵³	4 ⁴⁸	9 ²⁷
Allinge	8 ⁴³	12 ⁰⁶	5 ⁰¹	9 ³⁰
Til Sandvig	8 ⁴⁸	12 ¹³	5 ⁰⁷	9 ⁴⁵

Søn- og Helligdage.

Sandvig-Rønne.

Fra Sandvig	8 ⁴⁵	1 ¹⁰	6 ⁰⁰	7 ⁵⁵
Allinge	8 ⁵³	1 ¹⁸	6 ⁰⁸	8 ⁰⁵
Tein	9 ⁰⁰	1 ²⁵	6 ¹⁵	8 ¹⁵
Rø	9 ¹⁷	1 ⁴⁶	6 ³²	8 ³⁵
Klemensker	9 ⁴⁴	2 ⁰⁴	6 ⁵⁰	8 ⁵³
Nyker	10 ⁰⁰	2 ²⁰	7 ⁰⁸	9 ⁰⁸
Til Rønne	10 ⁰⁵	2 ⁴⁰	7 ²⁰	9 ³⁰

Rønne-Sandvig

Fra Rønne	9 ¹⁰	1 ³⁰	4 ⁰⁰	8 ¹⁵
Nyker	9 ¹⁷	1 ⁵⁰	4 ²⁰	8 ³⁵
Klemensker	9 ³⁵	2 ⁰⁷	4 ³⁷	8 ⁵³
Rø	9 ⁴⁹	2 ³⁸	4 ⁵⁶	9 ¹¹
Tein	10 ⁰⁰	2 ⁴³	5 ¹²	9 ²⁷
Allinge	10 ¹³	2 ⁵⁴	5 ²⁴	9 ³³
Sandvig	10 ²⁰	3 ⁰⁰	5 ³⁰	9 ⁴⁵

Gudstjenester og Møder.

Søndag d. 21. November

Ols Kirke Kl. 9 $\frac{1}{2}$. Skrm. 9.

Allinge K. Kl. 2.

Om Aftenen Kl. 6 $\frac{1}{2}$ festligt Møde i Teju. Sekretær Nielsen taler.

Mandag d. 22. taler Missionær Nørregaard fra Kina i St. Ols Kirke Kl. 8.

Tirsdag d. 23. Fælles-Ungdomsmøde paa Menighedshjemmet i Allinge Kl. 8. Sekretær Nielsen.

Evan. luth. Missionsforening Allinge Søndag Kl. 3 $\frac{1}{2}$ Forsamling.

Rulsker Missionshus Søndag d. 21. Møde Kl. 2. Mandag d. 22. Kl. 6.

Allinge Tirsdag d. 23. Kl. 8. J. Karl-sen.

China Livs Elixir
Valdemar Petersens.

Sybilles Livsvækker,

Nadar Pastiller,

Lækerol-Tabletter

faas hos

J. B. Larsen.

Allinge-Sandvig Sygekasse,

som er statsanerkendt, optager Medlemmer indtil 40-aars Alderen. Foruden en daglig Pengehjælp yder Sygekassen fri Læge og Medicin for Medlemmernes samt fri Læge for deres hjemmевærende Børn under 15 Aar, desuden frit Sygehus- og Sanatoriumophold.

Indmeldelser kan ske hos Kassereren, Hr. Bager P. Holm, Allinge.

To 2-Vær. Lejligh.

— centralt beliggende i Allinge — den ene med Køkken, er til Leje, om ønskes delvis møbleret. Bogtrykkeriet anviser.

